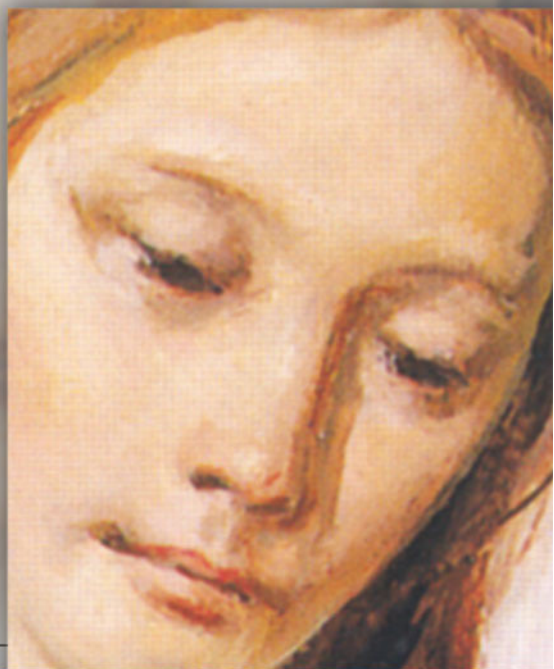

Jo Croissant

ŽENA NEBOLI KNĚŽSTVÍ SRDCE

e-knihy

Děkujeme Vám za nákup této e-knihy. Jsme rádi, že můžeme touto cestou přinášet dobré zprávy do světa digitálních médií.

Jestliže se Vám podařilo dokument stáhnout z nějakého webu bez placení, tak si jej, prosím, pořídte ještě jednou, férově, na našich webových stránkách <http://www.paulinky.cz/obchod/eknihy>. Může se Vám zdát, že je to zbytečné a že chceme na e-knihách vydělávat. I vydání e-knihy nás něco stojí, zejm. autorská práva, překlad a redakční práci. Vaše platby nám tak umožňují vydávání dalších elektronických titulů.

Nakladatelství Paulínky

www.paulinky.cz

Jo Croissant

**ŽENA
NEBOLI
KNĚŽSTVÍ
SRDCE**

© Éditions des Béatitudes
Société des Oeuvres Communautaires, 1992

© Nakladatelství PAULÍNKY
Petrská 9, 110 00 PRAHA 1
Tel.: 222 311 206
E-mail: paulinky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

ISBN 80-86025-93-4 (Tištěná kniha, 1. vyd.)
ISBN 978-80-7450-216-3 (PDF)
ISBN 978-80-7450-217-0 (ePUB)
ISBN 978-80-7450-218-7 (Mobi)

Efrémovi,
jemuž vděčím za to,
že jsem pochopila celou krásu povolání ženy
Mým sestrám v Komunitě,
ať už žijí v celibátu nebo jsou vdané,

mým přátelům,

tato kniha je plodem všeho,
s čím se mi svěřili,
v utrpení i radosti,

všem ženám, které hledají smysl svého života
Zvláště chci poděkovat Agnès
za její cennou pomoc
na konečné podobě této knihy.

Úvod

Tato kniha se zrodila z jednoho zjištění, které nejprve bylo jistotou a poté se stalo otázkou: ženy trpí. Proč?

Měla jsem to štěstí, že jsem potkala mnohé, nikoli jen povrchně, kdy jeden druhému nabízí takový obraz, jaký chce nabídnout on, nýbrž při hlubokých příležitostech, v pravdě, kdy člověk nemá strach projevit se takový, jaký je, jako zranitelný.

Když jsem nahlédla za to, co se jen zdá, že je, často jsem je nalézala ztracené a jakoby opuštěné, snažící se odvážně čelit situacím, které jim přerůstají přes hlavu a neví, jak se vůči nim zachovat, jak s nimi žít. Zkrátka zasáhlo mě jejich utrpení i utrpení, které kolem sebe probouzeli, byla jsem zasažena jejich ztrátou identity i tím, že již neuměli najít vztah k lidem a už ani nevěděli, jaké je jejich poslání.

V tomto dezorientovaném světě jsem při hledání „smyslu“ cítila, že je nutné se vrátit k pramenům, otevřít Písmo a snažit se pochopit, co nám o smyslu života, utrpení a smrti říká Boží slovo. Měla jsem možnost vnímat celou velikost povolání ženy

a také pocítit, jak je pro lidstvo naléhavé, aby znovuobjevilo identitu ženy a její místo v Božím plánu, protože pak bude moci také muž objevit svoji identitu a budou moci společně pracovat na příchodu Jeho království.

HLEDÁNÍ JEJÍ IDENTITY

I. Klíčové období

Nyní jistě prožíváme klíčové období. V posledních deseti letech jsme byli svědky opravdové proměny společnosti, v níž se významně změnila také role ženy. Tento vývoj jí otevřel dosud nepřístupný prostor a v mnoha oblastech se mohla plně uplatnit teprve nyní. Přesto však, jak se zdá, toto osvobození na úrovni „jednání“ nevyřešilo její hluboké problémy, takže i když se navenek jeví veselejší a stává se paní svého života, často jde jen o dobře maskované existenciální potíže.

Poté, co si žena předsevzala, že se musí vymanit z ovládnutí mužem, přejala mužská schémata na úkor své vlastní ženskosti a tím se vzdálila své základní povaze. Ocitá se najednou ještě osamocenější a zranitelnější ve spleťtých situacích, které často její úzkosti jen násobí.

Je jisté, že současný svět je jakoby úplně vyvedený z míry, vždyť žena již neví, kým je, a proto si dnes více než kdy jindy klademe otázku, jaké je vlastně její poslání.

Jak máme tedy pochopit ono překvapivé prohlášení s pro-rockými rysy, které najdeme mezi texty dokumentů II. vatikánského koncilu?

...Přijde hodina, ano již je tu, kdy se zcela naplní povolání ženy, hodina, kdy žena získá v obci vliv a moc, jež dosud nikdy neměla. A proto nyní, když lidstvo doznává tuto hlubokou změnu, mohou ženy naplněné duchem Evangelia učinit mnohé ku pomoci lidstvu, aby neodpadlo od víry.¹

V době, kdy byly tyto řádky napsány, vstupovala žena do období znepokojující krize a zatím nelze říci, že by z něj již vyšla. Nebyla spokojená s tím, jak jí bylo dovoleno žít, a cítila velikost svého poslání, hledala sebe samu na všech stranách, pokoušela se za každou cenu a všemi prostředky osvobodit a zaměřovala přitom pravdu s upřímností. Byla upřímná, a proto věřila, že žije podle pravdy, a často sešla s cesty jen proto, že chtěla stůj co stůj získat vládu nad sama sebou.

Jednou ze zlomyslných lstí zde nastražených je snaha rozdělit jednotnou vládu, oddělit od sebe ty, které Bůh spojil, aby bylo možné nezávisle manipulovat jedněmi i druhými a ochromit tak Boží záměr. Naše společnost trpí nemocí oddělování a vydělování všeho druhu, ale především zaváděním rozdílů mezi muži a ženami.

Chápeme-li osvobození jako vyloučení všeho, co nám brání ovládnout sebe sama a uskutečňovat svoje touhy, pochopíme, že žena se vyhranila vůči všem, kteří mohli ohrozit její svobodu. Ale až přijdou zkoušky, nechávají jí pocítit její osamělost

---

1 Poselství Koncilu ženám, 8. prosinec 1965.

a opuštěnost. Naneštěstí je to opět ona, kdo platí za svou vlastní svobodu a sklízí její ovoce, když se nachází v situacích pronikavé úzkosti, jež musí unést úplně sama, protože se osvobodila nejen od ovládnání jinými, ale také od jejich ochrany.

Je to neštěstí pro ženu, pro muže i pro dítě, je to reakce na porušení rovnováhy, které představuje hrozbu pro svět.

Stali jsme se čarodějovými učedníky, kteří mají v rukou všemocné prostředky, jež dosud nedokázali ovládnout, neboť neznáme jejich tajemství. Věda sice umožnila neslýchaný rozvoj civilizace, tím jsme se však ocitli v situaci, kdy disponujeme mocí, jaké nikdy předtím nebylo možné dosáhnout. Ale zároveň jsme zaostali v duchovním vývoji a tento rozdíl je s přibývajícím časem stále znatelnější, protože jeho výsledkem jsou bytosti čím dál méně přizpůsobitelné novému životu, čím dál křehčí a zranitelnější.

Při léčení tohoto neduhu, jímž trpí naše společnost, hraje žena hlavní roli, vznešenou roli jako při jakémsi novém porodu. Až totiž znovu najde své místo, vše se uspořádá ku prospěchu všech. Nastal čas, aby nad sebou znovu získala vládu, aby zvěžila svou odpovědnost, uvědomila si, co je v sázce při jejím poslání a vydala ze sebe to nejlepší. To vyžaduje, aby přestala chtít být jako muž a uznala svou svébytnost ne jako přítěž, nýbrž jako bohatství a jako dar od Boha.

V tomto období hluboké proměny našeho lidství má žena rozhodující roli, a to ne aby muže ponížila, ale naopak aby jej povznesla a učinila z něj nového člověka k pozvednutí celého lidstva.

Nic není tak tajného, že by to nebylo odhaleno (Mt 10,26), a jestliže se nyní světlo všech reflektorů světa obrací ke všem jeho hanebnosti, přijde den, kdy Bůh odkryje krásu duší. Tajemství ženy se pak objeví v celé své nádheře, v niterném spojení s tajemstvím našeho Vykoupení jako paprsek, který má zahalit světlem tvář muže.

Berdajev kdysi řekl, že v čase, který přijde, nebude mít rostoucí důležitost ženy nic společného se směrem emancipace, která jde po mužských cestách; tento směr je proti jakékoli hierarchii a všechno nivelizuje ...Na důležitosti nezíská emancipovaná žena, nýbrž věčný princip ženství.

II. Feminismus

Přesto lze konstatovat, že vlna feminismu byla vlnou duchovní. Jho vnucené ženám úzkoprsým duchem měšťácké rodiny se pro ně stalo nesnesitelným, cítily, že mohou žít jinak, že mohou rozšířit své pole působnosti, rozvinout svoji schopnost lásky, která se ve svírajícím prostředí soukromého života rodiny, zbavené náboženských kořenů, nemohla svobodně projevit.

Tato touha vystoupit z průměrnosti a znovuobjevit pravý smysl existence nenacházela své naplnění v morálce a náboženství, alespoň ne v té jejich podobě, která se vyučovala a byla v oné době všemi vnímána jako běžná, a tak se ztratila na bezvýhodné cestě.

Simone de Beauvoir neustále tvrdila, že pohlavní rozlišování je až druhotné, neboť *ženou se nerodíme, nýbrž stáváme*. Měla značný vliv, který usměrňoval energii těch žen, které se chtěly vyrovnat mužům.

Často se spojuje pohlavní osvobození a osvobození ženy. Antikoncepční prostředky jí pomohly kontrolovat její plodnost, a žena tak odstranila nutnost těhotenství, které pro ni není z nějakého důvodu výhodné, vyrovnala se tak muži a mohla s ním začít soutěžit ve všech oblastech.

Důsledkem toho bylo znehodnocení hodnot vlastních ženě jak v rovině biologické, tak v rovině duchovní. Když se vyprázdnil smysl jejího zvláštního poslání, znehodnotila se také myšlenka mateřství i panenství a nakonec se znehodnotila i úloha ženy jako takové.

Stejně tak dnes vidíme vzkvétat teorie, jež slaví ohromující úspěch se zásadním antropologickým argumentem, že muž a žena jsou takoví, jací jsou, jen proto, že tím odpovídají na společenské požadavky, které je do této podoby utvářely.

Modalita života v naší době jsou naprosto odlišné od minulých, což je dáno tím, že mechanizace, jež zachází až do krajnosti, a vynikající technický pokrok vyžadují čím dál méně fyzickou sílu a naopak čím dál více přesnost, což umožňuje ženě úspěch stejně dobře jako muži a v některých oblastech dokonce ještě lépe, a proto někteří mají za to, že jsme dospěli k takovému druhu lidské bytosti, u něhož rozlišování pohlaví ztrácí stále více na významu, až nakonec dosáhneme úrovně bezpohlavní bytosti.

Taková úvaha by v nás vzbudila úsměv, kdyby se nejednalo o stále hmatatelnější skutečnost: muž a žena již nevědí, kým jsou, a neodvažují se potvrdit sami sebe každý ve své totožnosti. Děti již nevědí, s kým se identifikovat. Ztratily své opěrné body. Jsme svědky nástupu androgynní společnosti.

Návrat zpět k obrazu, tak trochu vyšlému z módy: žena střežící rodinný krb, zcela závislá na muži, žena, jejímž jediným společníkem jsou hrnce na plotně, takový obraz není na pořadu dne, stejně tak jako pomsta muži za staletí poroby a touha jej ovládnout.

Naštěstí jsme již překonali období prvotního nadšení pro feminismus, jenž ve svých tvrzeních zašel hodně daleko, musíme však uznat, že jsme jím hluboce poznamenáni co do způsobu chování i myšlení. Je třeba upřímně hledat autentický smysl povolání ženy a oprostit se od všech starých stereotypů, jež jsou nám při tomto hledání na překážku.

III. Podivuhodný Boží záměr

Abychom znovu našli podivuhodný záměr, který má Bůh se ženou a skrze ni s celým lidstvem, je nezbytné rozjímat nad zprávami o Stvoření a pokusit se vstoupit do Božího myšlení, neboť vše bylo dáno již na počátku.

Obvykle se Písmo svaté cituje, je-li třeba najít nejzápornější verše, které se týkají ženy, aby tak bylo možné obvinít judaismus a církve, že má odpovědnost za její zotročení, zatímco církve byla právě naopak vždy místem, kde žena mohla nejlépe nalézt své místo a svou důstojnost v dobách, kdy všechno hrozilo, že ji rozdrtí. Mnoho lidí rádo žertem cituje ta nejzávažnější místa z Bible. Ale Písmo bylo sestaveno proto, abychom ho zkoumali do hloubky: pro jeden verš lze nalézt více interpretací, od smyslu doslovného až po smysl mystický. Chtěli bychom najít jasné a přesné odpovědi, které uspokojí náš karteziánský intelekt a naopak každá otázka nechává vyvstat nekonečnému množství dalších otázek, které našemu duchu dovolují vstoupit za práh tajemství.

V knize žalmů je napsáno: *Bůh promluvil jednou, dvojí věc jsem slyšel* (Žl 62,12). Jinými slovy: zastavíme-li se u pouhého doslovného smyslu, proklouzne nám mezi prsty sdělení, které nám Bůh chtěl předat.

Jako muže a ženu je stvořil.

V první zprávě o Stvoření čteme: *Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.* (Gn 1,27)

Člověk je stvořen současně jako muž a žena, jako maskulinní a femininní, a nic nenasvědčuje tomu, že by jeden měl i jen sebeméně ovládat toho druhého. Jsou stvořeni jako rovní si ve své důstojnosti a zároveň odlišní proto, aby se mohli sjednotit, vždyť jen dohromady tvoří základní jednotu lidského rodu. Jestliže z jedné bytosti Bůh učinil dvě, pak jen proto, aby se obě staly „jedním“ a dosáhly tak nejvyšší plnosti.

Ostatně jeden z *midrašů*¹ nám říká, že Bůh jediný je opravdu mužský a že každá lidská duše je opravdu ženská, protože je povolána k zasnoubení s Bohem, což potvrzuje Jan Pavel II.: *Důstojnost každé lidské bytosti a povolání, které jí odpovídá, nachází svou konečnou míru ve sjednocení s Bohem.*

Čtème dále v knize Genesis (2,18-25):

I řekl Hospodin Bůh: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou“. Když vytvořil Hospodin Bůh

1 Midraš – od hebr. *daraš* hledat, hledat Boha, hledat Boží odpověď; označení pro metodu exegetického výkladu – pozn. redakce.

ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo, přivedl je k člověku, aby viděl, jak je nazve. Každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve. Člověk tedy pojmenoval všechna zvířata a nebeské ptactvo i všechnu polní zvěř. Ale pro člověka se nenašla pomoc jemu rovná. I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. Člověk zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou² se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem. Oba dva byli nazí, člověk i jeho žena, ale nestyděli se.

Když Bůh stvořil člověka, muže a ženu v jednom jediném těle, viděl, že není dobré, aby člověk byl sám. Potřeboval někoho, komu by mohl hledět tváří v tvář, potreboval pomoc jemu rovnou.

Je krásné vidět vztah Boha k člověku, jaký byl na počátku. Je to vztah osoby k osobě. Bůh navrhuje a člověk je zcela svobodný, aby řekl: *ne, to mi nevyhovuje*. Dává jméno všemu živému a Bůh mu svěřuje jeho úkol uprostřed stvoření, aby nad ním vládl. Byl přítom, když Bůh stvořil svět, a podílel se s Ním na jeho stvoření.

Ale když Bůh chtěl stvořit ženu, způsobil, že Adam upadl do tajemného spánku. Pak už jednal bez jeho vědomí a nakonec

---

2 Jde o pokus česky vystihnout hebrejský názvuk mezi muž a žena čili iš a iššá, kterým se naznačuje jejich sounáležitost.

ho postavil tváří v tvář oné bytosti, která přišla k životu, zatímco on spal. Nebude ji ovládat tak jako vládne nad zvířaty, neboť bude mít vždy co dělat s tajemstvím. Proto také z hloubi Adamova srdce vytryskl výkřik údivu. Poznal ženu a poznal v ní také sebe, toto setkání je jakousi plností. Žena vzbudila mužův údiv, protože hraje roli toho, kdo muži odhaluje jeho vlastní totožnost: poznává svou totožnost tváří v tvář té, která mu je podobná a zároveň se od něj liší.

Je psáno, že Eva byla vzata z Adamova žebra a toto žebro je také jeho bokem, jeho polovičkou, což znamená, že spolu navždy sdílí jeden druhého, že jsou povoláni existovat jeden po boku druhého, ale také jeden pro druhého.

Doslovný překlad zní *pomoc proti němu*, což může znamenat dvě věci: *pomoc jemu vstřícnou*, ve společenství, jež zakládá jejich plodnou jednotu, anebo *protivící se mu* a v tom případě jej může i zničit.

V jiném z *midrášů* se praví:

Jestliže si to muž zaslouží, půjde mu žena naproti, to znamená s ním. *Ale když si to nezaslouží, bude proti němu*, to znamená, že se bude moci stát jeho nepřítelkyní. A tak od počátku přijímá žena své poslání vůči muži, aby spolupracovali na díle Božím, a také svou totožnost vzhledem k muži. Může se však stát buď jeho spojenkyní anebo jeho nepřítelkyní, a podle toho, jak použije svou svobodu, může přinést buď světlo nebo temnotu, jeho dílo pozvednout nebo ponížít, učinit plodným anebo neplodným.

Íš a iššá

Ve všech jazycích je kořen slov muž a žena různý, jako by nebyli stejné podstaty. Jen hebrejšтина užívá dvou slov odvozených ze stejného kořene, čímž zdůrazňuje skutečnost, že se doplňují.

Muž se řekne *íš*: *alef-jod-šin*

a žena *iššá*: *alef-šin-hé*.

Když se muž a žena sjednotí v lásce, dávají dohromady *jodhé*, dvě písmena, jež tvoří jméno Boží: *Jah*.

Kde je opravdová láska, tam přebývá Bůh.

Ve slově muž je písmeno *jod*, které symbolizuje, jak na něm spočívá ruka Boží, a volá jej k tomu, aby se upamatoval, že touto rukou byl ze země (*adama*) uhněten. Muž nebude schopen učinit nic dobrého, pokud nezůstane pod touto ochranou. Musí zůstat pokorný.

Pokud jde o ženu, jejím rozlišujícím znakem je *hé*, písmeno duchovního vanutí, které v posvátném tetragamu (jenž se v hebrejštině skládá ze čtyř písmen *jod hé vav hé* a v češtině se přepisuje jako Jahve) najdeme dvakrát, což ji předurčuje spíše k bezprostřednímu duchovnímu porozumění. Ve svém vztahu k muži má za úkol usnadnit mu, aby hlouběji vstoupil do Boží přítomnosti, probudit v něm zájem jej poznávat, sloužit mu a milovat jej.

Přítom však když se ona náklonnost k duchovnu, jemná vnímavost k vnitřnímu světu neubírá správným směrem, může ze ženy učinit nástroj libovůle v rukou „nepřítele“.

Oba, muž i žena, mají společná písmena *alef-šin*, jež znamenají eš, oheň.

Pokud tedy muž a žena ztratí svou totožnost a zapomenou jak na pokoru, tak na modlitbu, zbývá jen eš, oheň zkázy. Pokud ze svého středu vyloučí přítomnost Boží, mohou se navzájem jen zničit. Neboť každý vztah musí být trojiční, pokud nemá být podřízen rozmarům ovládnání jednoho druhým. V současnosti prochází vztah muže a ženy hlubokou krizí. Jednota je možná jen tehdy, když je jejím základem Bůh. Když tomu tak není, zbývá jen oheň vášně a jejích poryvů, které ničí oba dva.

Je úplně zřejmé, že když připomínáme citáty z knihy Genesis, nechceme tím říci, že se opíráme o historické skutečnosti, nýbrž děláme to proto, že obsah této inspirované knihy je pravdivý a že obrazy a líčení, které se z nich odvíjí, jsou základem a organizujícím prvkem našeho myšlení. Číst Bibli znamená nacházet své kořeny, ale také nacházet uzdravení, objevit řád. Etymologie původního textu nám dovoluje sestoupit k našim nejhlubším kořenům.

V textu, který jsme citovali, se píše, že je učinil jako muže a ženu, *zarar ve nekeva*.

Muž, *zarar*, znamená vzpomenout si a zpřítomnit to, nač vzpomínáme, jak v genetické paměti, tak také v liturgii.

Jinak řečeno člověk, muž, oslavuje stvořitelské dílo Boží tak, že plodí a oslavuje Boha v kultu.

Jeho tělo a jeho duch jsou stvořeny k tomu, aby bojoval a dobýval zemi a v souladu se svým prvotním povoláním se stal jejím pánem a vládcem.

První funkcí muže je splnit úlohu kněze, zpřítomňovat to, co přichází odjinud, od Boha. Právě on nese odpovědnost za to, že Bůh přebývá v jeho domě, že vykonává rodinný kult

a zároveň se stará o chod rodinného života po hmotné stránce a o vztahy s vnějším světem.

V judaismu je to právě on, kdo je pověřen dodržováním šesti set třiceti přikázání, která jej mají bez přestání přivádět k Bohu plněním zákona a jeho nejkonkrétnějších předpisů.

Žena, *nekeva*, znamená dutinu, lůno, vytvoření vnitřního prostoru.

Její tělo je poddajnost a jemnost sama. Je uzpůsobeno k tomu, aby přijímalo, utěšovalo a dávalo život.

Žena bude tím, kdo přijímá Boží lásku, Boží slovo, protože je povolána, aby po vzoru Panny Marie o něm spíše *přemýšlela ve svém srdci*, než aby je hlásala. Je od přirozenosti duchovnější a religióznější a díky tomu nemusí dodržovat všech šest set třicet přikázání. Právě ona je duší domu, je odpovědná za vztahy uvnitř rodiny a má starost o všechny její členy. Odpovídá za ty, již se zrodili v jejím lůně.

Muž a žena byli stvořeni ke komunikaci a společenství v lásce po vzoru Trojice. Jejich hluboké odlišnosti vytvářejí hlubokou přitažlivost s cílem dosáhnout vzájemného, harmonického doplňování.

Jednoho je možné charakterizovat mocí a odvahou jednat, druhého přítomností a bytím. Moc muže se může uskutečnit jen v ženě, nejprve morfologicky, ale také ve všech ostatních oblastech.

Žena je přitahována k muži, ale muž se rodí z ženy.

Jednoho dne sv. Efrém, poustevník a jáhen ze 4. století, první z těch, kteří opěvovali Marii jako ženu, žádal Boha o milost, aby byl poučen první osobou, která mu přijde do cesty, až

vstoupí do města. Byla to prostitutka a neříkala nic, jen se na něj upřeně dívala. Tento pohled asketu znepokojil a zeptal se jí, proč na něj tak hledí. Odpověď byla vpravdě evangelní a měla v sobě sílu i krásu: *Muži, ty se dívej na zem, neboť z prachu země jsi byl vzat. Pokud jde o mě, mohu se dívat na tebe, vždyť jsem byla vzata z tebe.*

Žena má sice předtuchu krásy svého povolání zamýšleného Bohem, ale častěji musí čelit potížím, které plynou z toho, že nikdy přesně neví, jaký postoj má jako žena zaujmout. Navíc se do ní promítají všechny možné obrazy a očekávání. Stručně řečeno cesta jejího osvobození tedy prochází třemi údobími jakožto dcery, manželky a matky. Dokonalá žena je plně dcerou, ženou i matkou.

Avšak žena nemůže být matkou, aniž by byla manželkou. Právě mateřství je takové, které dává život, a ne takové, které chce děti jen pro sebe a je ochotné obejít se i bez otce, kdyby to bylo možné, právě mateřství se uskutečňuje ve sňatku, v nabídnutí sebe sama druhému v lásce. Stejně tak nemůže být manželkou, není-li plně dcerou a nenechala-li se plně utvářet Otcovou láskou, aby se stala celistvou bytostí, schopnou odevzdat se v lásce.

DCERA BOŽÍ

I. Od otcovství lidského k otcovství Božímu

Otec a dcera

Žena je nejprve dcerou, a to dcerou Otcovou a dcerou svého otce. Největší význam pro ni má to, že si uvědomuje svoji totožnost a napojí se na ženský princip, smíří se se sebou jakožto ženou a zejména jako dcerou. Její citový a duchovní vývoj je ve skutečnosti velice poznamenán vztahem k otci, který ztělesňuje její první setkání s mužem, jež je pro budoucnost určující. Otec poskytuje řád a činí dospělým, zatímco matka má vždy sklon vidět své děti jako mláďata a ochraňovat je. Z dobrého vztahu k otci se rodí sebedůvěra a harmonické včlenění do společnosti.

Na úrovni psychologie platí totéž co na úrovni spirituality. Ať už žena žije zasvěcený život nebo je vdaná, vždy zaujímá pozici ve vztahu k muži a musí s ním udržovat vyvážený vztah, jenž není vztahem malé dcerky k otci, ani matřonky, před kterou se třese manžel i děti.

Natáliino svědectví dobře osvětluje důsledky špatně uplatňovaného otcovství:

Opustila jsem své rodiče, jakmile jsem to podle zákona směla udělat, tedy v osmnácti. Můj otec byl voják a vychovával mě velmi přísně, takže úplně pohřbil mou osobnost. Můj bratr a má sestra odešli už přede mnou a ze stejných důvodů. Nikdy nešlo o naše vlastní touhy, naši chuť něco dělat. Ne, můj otec měl o každém z nás zcela přesnou představu, kterou by nikdy nezměnil, a naše dospívání bylo jedním velkým bojem, v němž nikdo nic nezískal, v němž všichni trpěli a v němž byly všechny tři děti odsouzeny k nezdaru po všech stránkách.

Můj otec měl zastaralé názory, ale nikdy nám nedal prostředky k tomu, abychom něco vybudovali a měli tolik sebedůvěry, kolik je nutné pro uskutečnění čehokoli, a chuti dovést věci do konce. Kromě toho nám poskytoval otřesný příklad partnerského života, jež jsme si s sebou jako model nesli dál: šlo o jeho soužití se svou ženou.

Proto jsem v 18 letech odešla. Tolik jsem toužila po svobodě! Chtěla jsem se vdát, a tak jako všechny děti i já jsem vyhledala souhlas svého otce a nakonec jsem se vdala. Moje manželství vzalo rychlý a špatný konec: dědictví po rodičích a nedostatek základních hodnot moji lásku k manželovi brzy zlomily či spíše už jsem neměla prostředky, jak jej milovat. Pokusila jsem se o nový život s jinou osobou. Trvalo to dva roky a odplatilo se mi to bolestným

rozchodem. Během následujících deseti let jsem vyzkoušela: nového muže, novou práci, nový dům, nový účes, nové zájmy, nové přátele, a také manželství, pořízení bytu a dítěte... Každý můj krok skončil neúspěchem.

Dnes žiji sama se svou dcerkou a nezoufám si, právě naopak. Přijala jsem svoji vinu za ztroskotání všech svých vztahů. Ale jakou vinu?

Obraz mých rodičů ve mně zanechal dojem, že úctu si nakonec zaslouží jen muži. Moje matka byla koneckonců jen „hospodyní“, která se stará o dům a „vychovává“ svoje děti výměnou za finanční zabezpečení, které jí nabízel můj otec. Nikdy jsem nechtěla takhle skončit, to rozhodně ne! A tak jsem si za příklad brala svého otce: stala jsem se mužem a chtěla jsem jím být. Pracovala jsem a vydělávala peníze, začal jsem podnikat, vybírala si své milence a nikdy nechtěla přijmout roli ženy tak, jak jsem si ji představovala. Nikdy jsem se nestarala o dům, kdyžtak jen napůl se svým partnerem. Vždy jsem nenáviděla službu v tom nejméně vznešeném smyslu slova. A zejména jsem nechtěla, aby mě jakýmkoli způsobem vlastnil jakýkoli muž.

Vždy jsem zlomila jejich mužnost. Nenechala jsem jim prostor, aby se v ní utvrdili, aby ji rozvíjeli. I ve svých sexuálních vztazích jsem se chovala (nebo si představovala, že se chovám) jako muž. Koho jsem s takovým přístupem mohla milovat? Stavěla jsem před ně jejich problémy a lidsky je využívala, vysávala jsem jejich slabosti, chyby a pokusy. Promítala jsem do nich své archetypy, kterým

samozřejmě neodpovídali, a nakonec jsem jim to vyčítala. Když z tohoto typického obrázku vyčnívali, necítila jsem se v bezpečí a i to jsem jim vyčítala.

Jistěže se tento nedostatek projevil i na mé profesionální dráze. I když jsem měla dost energie a karteziánského ducha, organizační schopnosti a dar samostatné práce, s železnou pravidelností jsem narážela na ředitele podniků, kteří mě potřebovali v roli ženy, a pokud jsem byla schopná to rozeznat, často jsem dávala výpověď. Abych jinde začala nanovo.

Naposledy, když jsem se rozhodla, že se rozejdu, už jsem se nad sebou opravdu musela zamyslet. Modlila jsem se, abych se vysvobodila ze svého otroctví, z dědictví svých rodičů, z onoho neplodného postoje, který byl zdrojem všeho utrpení. První odpověď mi dala při rozhovoru jedna přítelkyně, která pochopila, jakou nemocí trpím, a která na mě vrhla nové světlo, zejména pokud jde o mou totožnost.

Jsem žena a dnes jsem šťastná, že jsem to dokázala přijmout a hrát svou roli, zvláště po boku mužů.

Žena stále osciluje mezi závislostí a nezávislostí, dvěma postoji, z nichž ani jeden ani druhý není plodem pravé svobody. *Svobodný muž nemůže žít bez svobodné ženy.* (Fellini)

Jen ten, kdo se osvobodil od pohledu ostatních a staví se odhodlaně před Boží tvář, je opravdu svobodný; a právě tak žena se může osvobodit a vstoupit do plodného vztahu s mužem,